

Biolandbouw in Noord-Brabant

Een gestaag groeiproces



⋮ *Marjon Krol.*

De Nederlandse provincie Noord-Brabant (nabij Antwerpen) beschikt over een vrij florerende biolandbouwsector. Zo is een deel van het bio-aanbod van de West-Vlaamse diepvriesgroentenverwerker ARDO uit deze streek afkomstig. BioGezond trok dan ook naar de lokale zetel van de landbouworganisatie ZLTO in 's Hertogenbosch (ofwel Den Bosch) en had er een uitgebreid gesprek met Marjon Krol.

De provincie Noord-Brabant bevindt zich in grote lijnen net ten noorden van onze Vlaamse provincie Antwerpen. Op dit moment wordt ongeveer 2,6 procent van de totale landbouwoppervlakte van deze provincie biologisch bewerkt. Over heel Nederland is dat bijna 3 procent (ter vergelijking: in Vlaanderen is dat nu zowat 1 procent). En ook in Noord-Brabant is er dus nog heel wat ruimte voor groei.

De grootste groei van de biologische landbouw in Noord-Brabant vond plaats tijdens de nationale steunprogramma's tussen de jaren 2000 en 2011. En de meeste expansie gebeurde in de periode 2000-2006. Zo zijn er in deze streek enkele grote akkerbouwers op bio overgeschakeld, met bedrijfsoppervlaktes van 100 tot 200 hectaren, waarvan de producten onder meer in de fabriek van ARDO in Zundert verwerkt worden. In 2006-2011 zijn er dan weer relatief weinig landbouwers op bio overgeschakeld, onder meer omdat de markt op dat moment verzadigd was door een overaanbod aan bioproducten.

In het jaar 2011 was de toenmalige Nederlandse regering ervan overtuigd dat de eigen nationale biologische landbouw "volwassen" geworden was. Sindsdien wordt er geen specifiek biologisch stimuleringsbeleid meer gevoerd. En de financiële steun voor om-

schakeling naar biolandbouw was reeds een aantal jaren daarvoor geschrapt, omdat ze als "marktverstoring" beschouwd werd.

Sindsdien is er nationaal wel nog financiële steun mogelijk voor projecten die leiden tot een algemene "verduurzaming" van de volledige landbouwsector, en waarbij de nadruk ligt op innovatieve ofwel vernieuwende initiatieven. "Met de ZLTO proberen we dan ook om dergelijke initiatieven zowel bij gangbare als bij biolandbouwers te stimuleren." Zo loopt er momenteel een testproject bij een biologische melkveehouder waarbij in samenwerking met een designer een robot wordt ontwikkeld die niet alleen het melken, maar ook de verwerking van dit product "in één procesgang" regelt.

Daarnaast ondersteunt ZLTO de bioboeren vooral door een sterk adviserende rol. "Het is niet alleen belangrijk om hen te motiveren met praktische raadgevingen op het terrein, want daarnaast moeten ze ook bewust gemaakt worden van het feit dat er nog altijd een sterke marktvraag naar bio voor hen open ligt." Wanneer een boer namelijk op biologische landbouw wenst over te schakelen, moet hij al vooraf zijn mogelijke afzetmarkten bepaald hebben. "En wij helpen de landbouwer om die afzetmogelijkheden concreet af te lijnen."



⋮ *Grootschalige biogroentenbedrijven.*



⋮ *Bioaardappelen*



⋮ *Bio(melk)vee.*

Een zeer belangrijk aandachtspunt blijft de verdere promotie van bio-boeren en hun producten. “Zo hebben wij een tiental jaren geleden vanuit de Stuurgroep Landbouw Innovatie Noord-Brabant (waarin de ZTLO samenwerkt met de Provincie Noord-Brabant) het nationale merk voor bioproducten in de supermarkt Bio-plus (www.bio-plus.nl) mee helpen ontwikkelen.” Een ander voorbeeld is de promotie van de aanwezigheid van Noord-Brabantse producten op basis van biogeitenmelk in de gespecialiseerde biosupermarktketen Ekoplaza.

De laatste tijd gebeurt de promotie van voedsel steeds meer via “storytelling”, ofwel het vertellen van verhalen rondom concrete voedingsproducten. Een mooi voorbeeld hiervan is het plaatselijke trapistenklooster La Trappe in Koningshoeven (nabij Tilburg) (www.trappistenkaas.nl/onze-kazen/), die – naast de productie van trapistenbier – tevens de melk van een lokale biogeitenkweker in kaas omzet, kortom een verhaal dat een stevige meerwaarde uitstraalt.

Een zeer recent promotie-initiatief zijn de “aanschuifmaaltijden” die in het leven geroepen werden door een viertal bio-boeren uit de omgeving van Den Bosch en – opnieuw – Tilburg, waarbij de bezoeker in een deel van lente-zomer-herfst elke maand letterlijk bij een andere bio-boer (mét kok) aan tafel kan aanschuiven, waardoor men “het verhaal van bio lokaal kan beleven” (zie <http://foodupbrabant.nl/beleef-verhaal-bio-lokaal/>).

Verder verzamelt ZTLO zoveel mogelijk kennis rond de recente veranderingen binnen de productiemethodes van de bioteelt. In tegenstelling tot de meeste Belgische provincies beschikt Noord-Brabant niet over een provinciaal proefcentrum voor landbouw. “Het praktijkonderzoek gebeurt hier dan ook op de terreinen van de deelnemende gangbare en bio-boeren.”



⋮ *En ook hier is Quinoa een vrij recent verschijnsel.*



⋮ *Bioglastuinbouw, tomaten.*

Door de sterke vraag naar biomelk en de lagere prijzen van de gangbare melk zijn er momenteel heel wat boeren in Noord-Brabant op dit product aan het overschakelen. “De nationale coöperatieve van (en voor) biomelkboeren Eko Holland (www.eko-holland.nl) is onder meer door de inzet van producenten uit Brabant in het leven geroepen.” Daarnaast telt Noord-Brabant tevens heel wat kwekers van bio-varkens en biogeiten. Het succes van de bio-varkens kan onder meer verklaard worden door de aanwezigheid van Vion, met een eigen slachterij die bio-vees aanvaardt en die onder meer de 12 winkels van de Nederlandse bioslagerijketen De Groene Weg (www.degroeneweg.nl) bevoorraadt. En ook de biogeitensector doet het heel goed (hier wordt uitsluitend melk geproduceerd) met een eigen coöperatie. Met een tiental producenten is de biopluiwveesector hier dan weer relatief klein.

De biologische akkerbouw bestaat vooral uit aardappelen, peen, uien, groenten voor de industrie zoals sperziebonen en spinazie en nog diverse andere teelten zoals knolselder, kruiden en suikermaïs. In de tuinbouw wordt veel andijvie, prei (80 procent van de bioproduktie in Nederland), Chinese kool en venkel geteeld. Het biofruit is eerder beperkt met vooral appels, peren en bessen. En tenslotte zijn er ook nog biologische varianten van champignons en oesterzwammen.

De laatste jaren kent de biologische landbouw in Noord-Brabant weer een geleidelijke groei, vooral vanwege de gunstige marktomstandigheden. “Tussen 2000 en eind 2015 is de landbouwoppervlakte van 1700 naar 6159 hectaren uitgegroeid, ofwel een stijging van niet minder dan 212 procent. En in de komende jaren zouden de boeren in deze streek graag zien dat de biolandbouw nog veel meer gepromoot wordt dan nu al het geval is.”



⋮ *Biomarkten.*